

شاخص‌های بازار مالی اسلامی

www.ketab.ir
تألیف: حسن همتی

انتشارات کتاپ

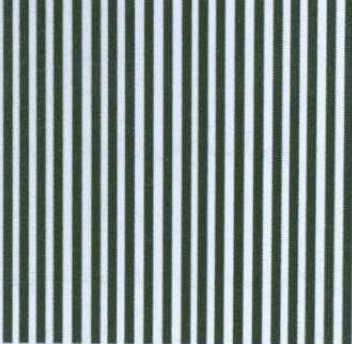
۱۴۰۳

سرشناسه	همتی، حسن، ۱۳۷۷ -
عنوان و نام پدیدآور	شاخص‌های بازار مالی اسلامی / تألیف حسن همتی
مشخصات نشر	تهران: دبیزش، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	۱۰۷ ص.: مصور
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۶۷-۹۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	امور مالی -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع	بازار سرمایه -- جنبه های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره	BP ۲۳۰/۲
رده بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۳۳
شماره کتابشناسی ملی	۹۷۳۳۳۳۶

www.ketab.ir

- عنوان: شاخص‌های بازار مالی اسلامی
 - تألیف: حسن همتی
 - صفحه‌آرا و طراح جلد: دلارام پری پیکر
 - ناشر: انتشارات دبیزش
 - چاپخانه: آرزوی دیدار
 - صحافی: آرزوی دیدار
 - نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳
 - شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 - قیمت: ۱۵۰۰۰۰۰ ریال
 - مرکز بخش: چاپار ۸۸۸۹۹۶۸۰
- حق چاپ و نشر برای انتشارات دبیزش محفوظ است.

پیشگفتار

سرمایه، ابزاری ضروری برای رشد و شکوفایی اقتصادی محسوب می‌شود که فرایند تأمین آن از طریق ابزارهای مالی تسریع می‌گردد. طی سال‌های اخیر، ابزارهای تأمین مالی اسلامی در کشورهای اسلامی توسعه چشمگیری داشته است. تأمین مالی اسلامی با هدف ارائه الگویی جدید برای جانشینی نظام‌های مالی سنتی و فراهم کردن امکانات و فرصت‌های مالی، تجاری و سرمایه‌گذاری منطبق با اصول شریعت، در ادبیات مالی جهان ظهور کرده است. واژه صکوک برای نخستین بار در سال ۲۰۰۲ در جلسه فقهی بانک توسعه اسلامی جهت ابزارهای مالی اسلامی پیشنهاد شد. صکوک جمع صک به معنی سند و سفته است و معرب واژه چک در فارسی است. عرب‌ها این واژه را توسعه داده‌اند و برای کلیه انواع حوالجات، تعهدات و اسناد مالی به کار می‌برند (نجفی، ۱۳۸۵). به صورت تخصصی، واژه صکوک به گواهی‌هایی اطلاق می‌شود که نمایانگر تعهدات مالی ناشی از تجارت و یا هرگونه فعالیت تجاری و سرمایه‌گذاری دیگر است (کمیل، ۲۰۰۸). صکوک از ابزارهای تأمین مالی جدیدی به‌شمار می‌آید که با هدف جایگزینی اوراق بهادار متعارف (ربوی) طراحی شده‌اند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، انتشار برخی از اوراق بهادار متعارف به دلیل مغایرت با شرع مقدس متوقف گردید و به همین دلیل، کشورهای اسلامی با هدف یافتن منابع مالی موردنیاز برای راه‌اندازی پروژه‌های اقتصادی، تولیدی، خدماتی و طرح‌های زیربنایی، به مطالعات گسترده‌ای دست زدند. ایده انتشار صکوک یکی از برجسته‌ترین نتایج این مطالعات بود. محققین در پی طراحی اوراقی بودند که در ضمن رعایت معیارهای شرعی بر پایه

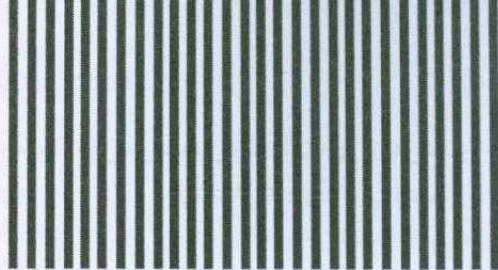
عقود متداول، بتوانند منابع مالی مناسبی را برای انجام فعالیت‌های اقتصادی فراهم آورند. این مطالعات گسترده منجر به کشف و طراحی اوراق بهادار اسلامی متعددی گردید.

در این کتاب سعی شده است مطالبی مفید، موجز و کاربردی در حوزه شاخص‌های بازار مالی اسلامی ارائه شود، محتوای این کتاب در پنج فصل تدوین شده است، در فصل اول به اصول مالی اسلامی اشاره شده است، در فصل دوم ابزارهای مالی اسلامی تعریف شده است، در فصل سوم به کاربردها و چالش‌های معاصر در امور مالی اسلامی پرداخته شده است، در فصل چهارم چالش‌ها و موانع گسترش دسترسی به امور مالی اسلامی آورده شده است و در نهایت، در فصل پنجم از شاخص‌های بازار مالی اسلامی مطالبی آمده است.

در پایان ضروری است از همه عزیزانی که در تدوین، طراحی و آماده‌سازی کتاب یار و یاور ما بوده‌اند سپاسگزاری نماییم، با امید به اینکه کتاب حاضر به برخی از پرسش‌ها و نیازهای روز پاسخ داده باشد و راهگشای ایده‌های نو شود، افغان داریم که هیچ اثری بی نقص نیست و بر همین اساس معتقدیم که این کتاب هم کتاب کاملی نیست، از خوانندگان عزیز، اساتید گرامی و پژوهشگران محترم تقاضا داریم کاستی‌های موجود و نقطه نظرات ارزشمند خود را با ما به اشتراک بگذارند تا در ویراست‌های بعدی از آن‌ها بهره‌برداری شود.

حسن همتی

تیر ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۵

پیشگفتار

فصل اول - اصول مالی اسلامی

- ۱۳ • منع ربا
- ۱۵ • نهی از عدم قطعیت (غرر)
- ۱۹ • ممنوعیت فعالیت‌های حرام
- ۲۴ • سرمایه‌گذاری‌های اخلاقی (حلال)
- ۲۵ • تأمین مالی با پشتوانه دارایی‌ها
- ۲۶ • مسئولیت اجتماعی

فصل دوم - ابزارهای مالی غیرانتفاعی

- ۳۲ • صورت مالی غیرانتفاعی چیست؟
- ۳۳ • اوراق وقف
- ۳۴ • اوراق قرض‌الحسنه
- ۳۵ • ابزارهای مالی انتفاعی با سود انتظاری
- ۳۵ • اوراق مشارکت
- ۳۶ • انواع مشارکت:
- ۳۶ • کاربردها در امور مالی اسلامی:
- ۳۶ • دسترسی پیشرفته به امور مالی:
- ۳۷ • انعطاف‌پذیری و سازگاری:
- ۳۸ • مدیریت ریسک پیشرفته:
- ۳۸ • ابعاد اخلاقی:
- ۳۹ • اوراق مضاربه
- ۴۱ • ویژگی‌های اوراق مضاربه
- ۴۱ • انواع اوراق مضاربه
- ۴۱ • اوراق مضاربه خاص
- ۴۲ • اوراق مضاربه عام با سررسید
- ۴۲ • اوراق مضاربه عام بدون سررسید
- ۴۲ • ارکان اوراق مضاربه

- ۴۵ • اوراق مزارعه
- ۴۶ • ماهیت اوراق مزارعه
- ۴۷ • اوراق مساقات
- ۴۸ • ماهیت اوراق مساقات
- ۴۹ • تفاوت مساقات با مزارعه
- ۵۰ • ابزارهای مالی انتفاعی با سود معین و قابل فروش در بازار ثانوی
- ۵۰ • اوراق اجاره
- ۵۱ • انواع اوراق اجاره:
- ۵۱ • فواید اجاره:
- ۵۴ • اوراق مرابحه
- ۵۷ • انواع اوراق مرابحه
- ۵۹ • اوراق استصناع
- ۶۱ • اوراق سلف
- ۶۲ • اوراق جعاله
- ۶۴ • اوراق منفعت
- ۶۶ • انواع اوراق منفعت
- ۶۷ • کاربردهای اوراق منفعت
- ۷۲ • فصل سوم - پذیرش فناوری در امور مالی اسلامی
- ۷۲ • استفاده از فناوری برای دسترسی بیشتر
- ۷۲ • راه‌حل‌های تأمین مالی خرد مطابق با شرع
- ۷۳ • بانکداری اسلامی دیجیتال برای افراد بدون بانک
- ۷۳ • بسترهای سرمایه‌گذاری جمعی اسلامی و سرمایه‌گذاری
- ۷۴ • همکاری با بانک‌های اسلامی سنتی
- ۷۶ • گسترش امور مالی اسلامی فراتر از کشورهای دارای اکثریت مسلمان
- ۷۸ • رسیدگی به چالش‌های مدیریت ریسک
- ۷۹ • ارتقاء شمول مالی و تأثیر اجتماعی
- ۷۹ • اهمیت شمول مالی:
- ۷۹ • موانع شمول مالی:
- ۸۰ • نقش فناوری در ارتقاء شمول مالی:
- ۸۰ • امور مالی اسلامی و شمول مالی:
- ۸۲ • ابتکارات و مشارکت‌های دولتی:
- چارچوب‌های نظارتی و استانداردسازی

فصل چهارم - چالش‌ها و موانع گسترش دسترسی به امور مالی اسلامی

- چالش‌ها و موانع گسترش دسترسی به امور مالی اسلامی ۸۶
- چالش‌ها و مناقشات پیرامون شریعت در امور مالی اسلامی ۹۰

فصل پنجم - شاخص‌های بازار مالی اسلامی چگونه کار می‌کنند

- انواع شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۹۷
- عواملی که هنگام انتخاب شاخص بازار مالی اسلامی باید در نظر گرفت ۱۰۰
- استراتژی‌های سرمایه‌گذاری در شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۱۰۲
- بازدهی بالقوه از سرمایه‌گذاری در شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۱۰۳
- مزایای سرمایه‌گذاری در شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۱۰۴
- چالش‌های سرمایه‌گذاری در شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۱۰۴
- ریسک‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری در شاخص‌های بازار مالی اسلامی ۱۰۵

منابع

- منابع فارسی ۱۰۴
- منابع لاتین ۱۰۷